

4. Коршун Т. С. Переосмислення функцій держави в умовах сучасної європейської цивілізації. Філософія. Культура. Життя. 2015. Вип. 42. С. 47–59.
5. Плюш В. О. Міжнародний досвід формування та функціонування інституту державних послуг. Економіка та держава. 2008. № 10. С. 84–86.
6. Стеценко С. Г. Сучасний погляд на предмет адміністративного права. Публічне право. 2016. № 1. С. 20–26.

Чувакова Ганна Михайлівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції
кандидат юридичних наук, доцент

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ АСПЕКТИ МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ АНОМАЛІЙ ПРАВОВОЇ СФЕРИ

Юриспруденція в умовах лібералізації суспільних відносин, викликаній ослабленням державного контролю над життям суспільства, необхідні інтелектуальні інвестиції в формі залучення до новітніх технологій дослідження. Розширення понятійного апарату збагачує науку новими термінами, формулами, ідеями (частково, за рахунок пов'язаних з правознавством наукових дисциплін) дозволяє не тільки більш повно аналізувати правовий матеріал, а й окреслити перспективи розвитку права, прогнозувати і передбачати майбутнє правової науки [1].

Загальнотеоретична юриспруденція є першою юридичною формою вираження знання при переході від філософського рівня дослідження права і держави безпосередньо до юридичної. Вона ставить своїм завданням пізнання найбільш загальних законів розвитку права і держави. Тут формується методологія для всіх галузей права, здійснює принцип загальності, пропонує спільну для всіх пізнавальну основу, спільну мову, без якої представники різних галузей права слабо розуміли б один одного [2].

Слушно зазначає О. Жбирь, про відповідальність загальнотеоретичної юриспруденції за розробку методологічних питань правової науки. Розвиваючись на філософській основі, вона виконує методологічну функцію щодо галузевих юридичних наук. Більш того, при творчому застосуванні філософських законів і категорій вони не підміняють собою правового змісту, а служать напрямними в дослідницькому процесі, сприяють виявленню власних закономірностей розвитку правової реальності, допомагають адекватно висловити дійсне багатство правової сфери в своїх теоретичних формах. Загальна філософія, економічна теорія, інформатика, логіка, естетика, природознавство та інші науки, без

яких немислима сучасна юриспруденція, розвиваються самостійно, а юриспруденції осмислити власні аспекти цих наук надзвичайно складно. Для цього необхідна інтеграція взаємопов'язаних з юриспруденцією знань, їх активне залучення до теорії і практики державного та правового будівництва. Зближення загальних і спеціальних знань дозволяє забезпечити в практичному сенсі гармонію суспільного життя, побудувати справедливий порядок відносин між людьми, який буде освячений і надійно охоронюваний державою і правом [3].

Сьогодні відбувається активний пошук нової парадигми знань по всьому спектру гуманітарних наук. На порозі третього тисячоліття все більше спостерігається необхідність усунення міждисциплінарних меж, оскільки будь-яка теорія, доктрина не зможе описати свій об'єкт дослідження, виключаючи при цьому можливість додаткового методологічного і теоретичного підходів.

Як відомо, наукове дослідження – це складний і багатограний процес, у якому поєднуються організаційні, технічні, економічні, правові та психологічні аспекти.

Дослідження аномалій правової сфери необхідно розглядати виходячи з загального поняття аномалії, де аномалії – це феномени, виділені із загального контексту людської психіки внаслідок їхнього серйозного відхилення від норми, нормального психічного стану. Взагалі, інтерпретацію поняття «аномалія правової сфери» слід розглядати через поняття норми, аномалії, патології. При цьому поняття норми та аномалії слід виводити з їх філософських, психологічних і психофізичних інтерпретацій, інакше всі теоретичні конструкції носитимуть схоластичний характер. При розумінні норми необхідно брати до уваги, що зрозуміти природу соціальних норм можна лише на основі загального філософського вчення про міру взагалі, й соціальну міру зокрема. Опираючись на це визначення, сучасні дослідники дійшли до думки, що дана інтерпретація норми-міри щонайкраще відповідає сучасним філософським вимогам [4].

Відхилення в юридичних явищах і процесах можуть розумітися в широкому сенсі і тоді розглядатися не тільки в негативному, а й позитивному аспекті. Позитивні відхилення, як правило, свідчать про ті чи інші тенденції розвитку правової сфери суспільного життя. Але коли мова йде про аномалії, то можна говорити лише про відхилення в негативному сенсі. Так, аномалії у правовій сфері є негативними відхиленнями від норми.

Загальна теорія права розуміє юридичну аномалію як відхилення від норми, що має негативне, шкідливе значення для суспільних відносин [5].

Методологія дослідження аномалій правової сфери має деякі особливості. Вони зумовлені як багатогранністю та міждисциплінарністю об'єкта і предмета дослідження, так й їх порівняною

новизною. Аномалії правової сфери – складний соціально-правовий феномен, який охоплює правові, філософські, культурологічні, соціологічні, економічні та інші аспекти, кожен з яких має свою специфіку. Наукова проблематика предмету дослідження зумовила розширення меж її правового пізнання та зумовила вибір системи гуманітарно-філософських, загальнонаукових та спеціально-правових методів. Синтез філософського, соціологічного, спеціально-правового та інших підходів, заснований на принципі множинності й всебічності знань, забезпечує системне уявлення про досліджуване явище. Тобто, систему методології дослідження аномалій правової сфери складають загальнонаукові методи дослідження, формально-юридичний підхід, а також додаткові підходи, теоретичні прийоми і методи: соціально-гуманітарних наук (філософії, соціології, антропології, правознавства), ідейною основою і системотвірні цінності яких є гуманізм, ідеали добра, справедливості, істини, свободи тощо, та природничо-гуманітарних (психології, психіатрії, девіантології, соціальної медицини), сукупність знань яких розширює правовий сегмент аномалій правової сфери, а сукупність їх методологій забезпечує комплексний, міждисциплінарний підхід до вирішення поставлених завдань. Варто враховувати, що соціально-психологічні, філософські та інші направлення і підходи, передусім, розширюють можливості дослідження аномалій правової сфери знаннями із інших наукових сфер.

Список використаної літератури:

1. Суслов, В. А. Герменевтика права //Правоведение. – 2001. – № 5. – С. 4-12
2. Сигалов К.Е. Среда права: автореф. дис... док-ра юрид. наук. Специальность 12.00.01 – теория и история права и государства; история учений о праве и государстве // Московский ун-т МВД России. Москва. 2010. 57 с.
3. Жбирь, О. Н. Категория «гармония права» и основные формы ее выражения: теоретико-правовой аспект: автореф. дисс. ... канд.. юрид. наук. Специальность 12.00.01 – теория и история права и государства; история учений о праве и государстве / Краснодар, 2011. 26 с.
4. Чувакова, Г. М. Інтерпретація поняття «правова аномалія» / Г. М. Чувакова // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. Праць. 1994. – 2009. – Вип. 50. – 476 с. – С. 329-330.
5. Майданик Н.І. Поняття аномалій зобов'язань у цивільному праві України // У кн.: Аномалії в цивільному праві України: навч.-практ. посібник / відп. ред. Р. А. Майданик. – К.: Юстиніан, 2007. – 912 с.